

Kryński, Leon

Ś.p. Józef Brudziński (ur. w 1874 r. - um.
18 grudnia 1917 r.)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 10, 177-179

1917

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ś. p. Józef Brudziński

(ur. w 1874 r. — um. 18 grudnia 1917 r.).

Niezwykle bogate jest żniwo śmierci wśród profesorów naszych wszechnic w ciągu lat obecnej wojny. Do długiego szeregu nazwisk tych, których utraciły uniwersytety w Krakowie i Lwowie, przybywa ciężka strata, jaką poniosła odrodzona uczelnia warszawska przez śmierć Józefa Brudzińskiego, pierwszego jej rektora, zasłużonego organizatora i kierownika nawy akademickiej. Stratę tę narówni z uniwersytetem odczuło boleśnie i Towarzystwo Naukowe, które od roku 1910 zaliczyło zmarłego w poczet członków rzeczywistych.

Józef Brudziński urodził się w 1874 roku w Bolewie, w ziemi Płockiej. Po ukończeniu Gimnazjum w Warszawie udał się na studia lekarskie w uniwersytecie dorpackim, skąd po zdaniu pierwszego rigorosum przeniósł się do Moskwy na wydział lekarski,

który ukończył w roku 1897. Po ukończeniu uniwersytetu pierwsze dwa lata poświęcił sumiennym studjom w klinikach pedjatrycznych różnych miast uniwersyteckich, poczynając od kliniki chorób dziecięcych prof. Jakubowskiego w Krakowie. Pracował kolejno w klinikach prof. Eschericha w Gracu, prof. Grancher'a, prof. Marfan'a i prof. Hutinel'a w Paryżu; zwiedził szereg zakładów leczniczych i klinik dziecięcych w Niemczech, Austrii i w Londynie, poznał stacje klimatyczne w Tyrolu oraz uzdrowiska nadmorskie dla dzieci we Francji. Po powrocie do kraju w roku 1900 rozpoczął pracę lekarską w Warszawie, lecz w roku 1903 przyjął propozycję przeniesienia się do Łodzi w celu wybudowania i kierownictwa szpitala dziecięcego im. Anny-Marji z fundacji rodziny Herbstów i Geyerów. Powstanie tego zakładu w postaci pierwszorzędnej szpitala dla dzieci stanowi wielką zasługę ś. p. Brudzińskiego. Jednocześnie, korzystając z obfitego materiału klinicznego, jakiego dostarczał szpital, pracuje naukowo i w ciągu kilku lat ogłasza szereg cennych prac i przyczynków naukowych, które zyskały mu imię w literaturze pedjatrycznej.

W roku 1910 powraca z Łodzi do Warszawy i tu wkrótce na wezwanie p. Zofji Szlenkierówny przystępuje do opracowania planów i w następstwie do budowy szpitala dla dzieci, który został ukończony w r. 1913-ym, jako możliwie doskonałe wcielenie najnowszych zdobyczy techniki i wymagań higieny szpitalnej. Na członka rzeczywistego Towarzystwa Naukowego Warszawskiego wybrany został w roku 1910 i z właściwą mu żywością zaczął brać udział w jego pracach. W roku 1912 wszedł do Zarządu Towarzystwa i przyczynił się dużo do zorganizowania w jego murach pracowni serologicznej. W roku 1914 powołany został na członka Komitetu „Kasy pomocy dla osób pracujących na polu Naukowem imienia J. Mianowskiego“.

Kiedy na wiosnę roku 1915 bieg wypadków wojennych zdawał się zapowiadać możliwość doniosłych zmian dla naszego kraju, powstały w Warszawie liczne organizacje obywatelskie w celu opracowania nowych zasad naszego życia społecznego i państwowego. Czynny udział w nich Brudzińskiego zjednał mu stanowisko referenta szkół wyższych w Wydziale Oświecenia. W październiku tegoż roku, z chwilą powstania możności stworzenia uniwersytetu polskiego w Warszawie, na naradzie komisji uniwersyteckiej Wy-

działu Oświecenia Komitetu Obywatelskiego Brudziński został wybrany na rektora uniwersytetu warszawskiego i wybór ten został zatwierdzony przez ówczesne władze. Na stanowisku rektora pozostając przez 2 z górą lata, położył wielkie zasługi w organizowaniu uniwersytetu; ustąpił z niego na miesiąc przed śmiercią, trawiony ciężką, nieuleczalną chorobą, która dnia 18 grudnia przecięła pasmo tego pracowitego i zasłużonego życia z wielką stratą dla nauki polskiej i kraju.

Prac naukowych ogłosił Brudziński przeszło 50. Z pośród nich dwie grupy mają największą wartość naukową: pierwsza dotyczy badań z zakresu bakterjologii cierpień żołądkowo-kiszkowych u dzieci, drugą stanowią prace nad cierpieniem opon mózgowo-rdzeniowych. Te ostatnie doprowadziły do odkrycia ważnych objawów rozpoznawczych tego cierpienia i utrwaliły imię Brudzińskiego we wszechświatowym dorobku naukowym literatury pedjatrycznej.

L. Kryński.